

Odměna advokáta

Odměna advokáta v soudním řízení a náhrada nákladů řízení jsou dva odlišné právní instituty. Vzájemný vztah mezi advokátem a jeho klientem je nutno posuzovat podle příslušných ustanovení advokátního tarifu. Vyhláškou č. [484/2000](#) Sb. se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení, tzn. soud tento právní předpis aplikuje tehdy, kdy přiznává klientovi advokáta jako účastníku řízení právo na náhradu nákladů proti jinému účastníkovi řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 670/2006, ze dne 26.6.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně JUDr. T. V., advokátky, zastoupené JUDr. R. Ž., advokátem, proti žalovaným 1) R. V. a 2) A. V., zastoupeným JUDr. L. V., advokátem, o zaplacení 154.509,80 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 23 C 46/2004, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 22. listopadu 2005, č. j. 40 Co 251/2005-221, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 22. listopadu 2005, č. j. 40 Co 251/2005-221, ve výroku, jímž byl změněn rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 6. prosince 2004, č. j. 23 C 46/2004-192, tak, že se zamítá žaloba o zaplacení 154.509,80 Kč s 3 % úrokem z prodlení z částky 153.800,- Kč za dobu od 24. 7. 2003 do zaplacení, a ve výroku o nákladech řízení, se zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobkyně se po žalovaných domáhala zaplacení 213.120,- Kč s příslušenstvím s odůvodněním, že jí tuto částku dluží na odměně za právní zastoupení.

Okresní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 6. prosince 2004, č. j. 23 C 46/2004-192, uznal žalované povinnými zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně do tří dnů od právní moci rozsudku 170.629,80 Kč s 3% úrokem z prodlení ročně z částky 169.920,- Kč od 24. 7. 2003 do zaplacení (výrok I.), zamítl žalobu v části o zaplacení dalších 43.350,10 Kč s 3 % úrokem z prodlení ročně z částky 43.200,- Kč od 24. 7.2003 do zaplacení, (výrok II.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok III.). Vyšel ze zjištění, že žalobkyně jako advokátka zastupovala žalované podle smlouvy ze dne 15. 11. 2000 ve věci odstoupení od kupní smlouvy a v následném soudním řízení o určení vlastnictví k nemovitostem zahájeném žalobou z 26. 3. 2001. Mezi účastníky bylo ujednáno, že odměna za zastoupení bude vyúčtována podle advokátního tarifu po skončení sporu z hodnoty jeho předmětu. V rámci zastoupení učinila žalobkyně 8 úkonů právní služby, přičemž jedním z nich byl sepis návrhu na vydání předběžného opatření. Na soudních poplatcích za žalované zaplatila 3.520,- Kč. Vycházejíc z ceny předmětu řízení ve výši 5,300.000,- Kč vyfakturovala žalovaným za právní služby částku 226.120,- Kč splatnou 5. 6. 2003. Kupní cena nemovitostí, které byly předmětem řízení o určení vlastnictví, činila 5,300.000,- Kč, znaleckým posudkem byla jejich cena stanovena na 3,859.052,- Kč. Žalovaní žalobkyni zaplatili dne 15. 11. 2000 zálohu odměny ve výši 2.000,- Kč a dne 23. 7. 2003 jí doplatili 10.000,- Kč. Zbytek odmítli uhradit. Na podkladě takto zjištěného skutkového stavu věci soud prvního stupně dovodil, že vztah mezi žalobkyní a žalovanými je vztahem založeným příkazní smlouvou (§ 724 obč. zák.) a žalobkyni náleží za poskytnuté právní služby mimosmluvní odměna podle vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování

právních služeb /advokátní tarif/, ve znění platném v době uzavření smlouvy (dále jen „advokátní tarif“). Při určení tarifní hodnoty vycházel z § 8 odst. 1 uvedené vyhlášky, neboť šlo o určení vlastnictví k věcem penězi ocenitelným (cena nemovitostí byla zjištěna znaleckým posudkem). Protože žalobkyně vykonala pro žalované osm úkonů právní služby (sedm podle § 11 odst. 1 a jeden podle § 11 odst. 2 advokátního tarifu) po 23.840,- Kč, náleží jí odměna ve výši 178.800,- Kč. S připočtením náhrad hotových výdajů ve výši 3.520,- Kč (soudní poplatky) a 600,- Kč (8 paušálních částek po 75,- Kč), měli žalovaní žalobkyni uhradit celkem 182.920,- Kč. Protože podle tvrzení žalobkyně již zaplatili zálohu ve výši 3.000,- a doplatek ve výši 10.000, Kč, dluží jí 169.920,- Kč a 709,80 Kč (tj. kapitalizovaný 3% úrok z prodlení z částky 179.920,- Kč za dobu od 6. 6. do 23. 7. 2003). Soud prvního stupně žalobkyni přiznal dále 3 % úrok z prodlení z částky 169.920,- Kč dobu od 24. 7. 2003 do zaplacení a ve zbylé části žalobu jako nedůvodnou zamítl. Námitku žalovaných, že výkon práva žalobkyně je v rozporu s dobrými mravy, neshledal opodstatněnou. Neuvěřil žalovanému, že nevěděl, co je to advokátní tarif, neboť se ve svých polemikách na tarif výslovně odvolával. Tvrzené časové prodlevy v úkonech žalobkyně neměly na výši odměny vliv; žalobkyně činila všechny úkony účelně a žalovaní byli v řízení úspěšní.

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 22. listopadu 2005, č. j. 40 Co 251/2005-221, rozsudek soudu prvního stupně v napadené části výroku I. změnil tak, že žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni do 3 dnů od právní moci rozsudku částku 16.120,- Kč s 3 % úrokem od 24. 7. 2003 do zaplacení a že žaloba, již bylo požadováno zaplacení 154.509,80 Kč s 3 % úrokem z prodlení z částky 153.800,- Kč za dobu od 24. 7. 2003 do zaplacení, se zamítá. Současně rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Skutková zjištění soudu prvního stupně sice shledal správnými a úplnými, neztotožnil se však s jeho právním posouzením věci. Přisvědčil sice právnímu hodnocení, že mezi žalobkyní a žalovanými došlo ve smyslu § 724 obč. zák. k uzavření dohody, podle níž žalobkyně žalovaným poskytla právní služby spočívající v úkonu odstoupení od smlouvy a v zastupování před soudem v řízení o určení vlastnictví k nemovitostem, a že za tyto právní služby nebyla dohodnuta smluvní odměna žalobkyně. Neztotožnil se však se závěrem, že odměna žalobkyně má být stanovena podle advokátního tarifu v rozsahu 8 úkonů právní služby po 23.840,- Kč a dovodil, že odměna žalobkyně za zastupování žalovaných v řízení před soudy se stanoví výhradně podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška č. [177/1996](#) Sb. (dále jen „vyhláška č. [484/2000](#) Sb.“). Konstatoval, že odměna za zastupování účastníka řízení zástupcem z řad advokátů je součástí nákladů řízení; v případě úspěchu ve věci má účastník právo na náhradu všech nákladů potřebných k účelnému uplatňování práva proti účastníku, který úspěch neměl. Účastníku se musí dostat náhrady za náklady vynaložené k uplatnění jeho práva u soudu a nelze připustit, aby nemohl vynaložené náklady u soudu k náhradě uplatnit (vyjma případů na smluvní odměnu). Advokátní tarif a vyhláška č. [484/2000](#) Sb. nejsou vzájemně si konkurující předpisy. Advokátní tarif je aplikovatelným právním předpisem, neboť odkaz na něj je obsažen v zákoně o advokacii, nicméně je vyloučeno, a to právě s ohledem na speciální právní předpis (tj. vyhlášku č. [484/2000](#) Sb.), stanovit podle něj odměnu advokáta představující současně náklady řízení, jejichž náhrada byla přiznána rozhodnutím soudu. Podle § 1 odst. 2 advokátního tarifu platí, že při stanovení nákladů řízení, jejichž náhrada se přiznává rozhodnutím soudu, se výše odměny advokáta určí podle ustanovení o mimosmluvní odměně, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Odměnu žalobkyně za úkony učiněné v řízení před soudy, jež byly uvedeny ve výčtu vynaložených nákladů řízení a přiznány žalovaným k náhradě podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb., je tudíž nutné ve vztahu založeném příkazní smlouvou mezi žalobkyní jako příkazníkem a žalovanými jako příkazci určit podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb. Jelikož jeden úkon právní služby (sepis listiny o právním úkonu odstoupení od smlouvy) byl učiněn dne 15. 11. 2000, lze jej podřadit advokátnímu tarifu, konkrétně jeho § 11 odst. 1 písm. m/; mimosmluvní odměna za tento úkon činí 1.000, Kč dle § 9 odst. 3 písm. a/. Ve vztahu k úkonům právní služby, jež byly realizovány v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, aplikoval odvolací soud vyhlášku č.

[484/2000](#) Sb., v platném znění, a protože se jednalo o řízení o určení vlastnického práva, stanovil sazbu odměny podle jejího § 5 písm. b/ částkou 10.000,- Kč, kterou zvýšil podle § 17 odst. 2.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, v němž vytýká nesprávné právní posouzení věci. Připomíná, že s žalovanými uzavřela dne 15. 11. 2000 smlouvu o právním zastoupení ve věci odstoupení od kupní smlouvy a určení vlastnictví k nemovitostem převáděným touto smlouvou s tím, že bylo sjednáno, že odměna za právní služby bude účtována po ukončení věci dle advokátního tarifu. Zastupování prováděla v souladu s pokyny svých mandantů (žalovaných) a po ukončení věci provedla vyúčtování dle advokátního tarifu z hodnoty předmětu sporu (tj. z hodnoty nemovitosti). Souhlasí se závěrem odvolacího soudu, že má právo na mimosmluvní odměnu, souhlasí i s tím, že vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. a č. [484/2000](#) Sb. nejsou ve vzájemném rozporu. Nesouhlasí s tím, že žalovaným smí účtovat náklady za zastoupení v řízení před soudem pouze podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb. Je přesvědčena, že vztahy advokáta a jeho klienta se řídí především zákonem o advokacii a pokud jde o odměnu advokáta, odvozeným předpisem, jímž je advokátní tarif. Vyhláška č. [484/2000](#) Sb. se vztahuje pouze na přísudky v soudním řízení; nejedná se o odměnu advokáta. Paušální náhrada podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb. nevychází ze skutečně provedených úkonů, buď převyšuje odměnu dle advokátního tarifu a rozdíl je potom příjmem klienta, nebo dojde k opačnému případu, kdy vzhledem k povaze věci je odměna advokáta dle advokátního tarifu vyšší. Akceptace názoru odvolacího soudu je porušením rovnosti účastníků občanskoprávních či obchodně právních vztahů a vylučuje možnost uplatnění advokátního tarifu v rámci mimosmluvní odměny při zastupování v soudních sporech. Nadále je přesvědčena, že jí za právní služby poskytnuté žalovaným náleží mimosmluvní odměna podle advokátního tarifu tak, jak ji žalovaným vyfakturovala. Z uvedených důvodů navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V řízení o dovolání bylo postupováno podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění před 1. 4. 2005 – dále opět jen „o. s. ř.“ (srovnej článek II bod 3. přechodných ustanovení zákona č. [59/2005](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony).

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou (žalobkyní, která má právnické vzdělání) a že je podle § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. přípustné, přezkoumal napadený rozsudek odvolacího soudu podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nesprávné právní posouzení věci může spočívat v tom, že odvolací soud posoudil věc podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Žalobkyně brojí především proti závěru, že právní služby, které poskytla žalovaným podle smlouvy ze dne 15. 11. 2000 a jež spočívaly v jejich zastupování před soudy v řízení o určení vlastnictví k nemovitostem, mohla žalovaným účtovat výhradně podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb. a nikoli podle advokátního tarifu (tzn. nesouhlasí s tím, jak odvolací soud interpretoval ustanovení § 1 odst. 2 advokátního tarifu). S přihlédnutím k obsahu dovolání má výhrady i k výpočtu mimosmluvní odměny, kterou jí odvolací soud přiznal za právní úkon odstoupení od kupní smlouvy. Závěry, že mezi účastníky jde o vztah založený příkazní smlouvou (§ 724 obč. zák.), že nebyla sjednána smluvní odměna žalobkyně a že vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. a č. [484/2000](#) Sb. nejsou ve vzájemném rozporu, nebyly v dovolání zpochybněny.

Lze přisvědčit dovolatelce, že odměna advokáta v soudním řízení a náhrada nákladů řízení jsou dva odlišné právní instituty.

Vzájemný vztah mezi advokátem a jeho klientem je nutno posuzovat podle příslušných ustanovení advokátního tarifu, což je výslovně uvedeno v § 1 odst. 1 tohoto právního předpisu. Vyhláškou č. [484/2000](#) Sb. - jak ostatně vyplývá již z jejího názvu - se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení, tzn. soud tento právní předpis aplikuje tehdy, kdy přiznává klientovi advokáta jako účastníku řízení právo na náhradu nákladů proti jinému účastníkovi řízení; pak podle § 1 odst. 2 advokátního tarifu platí, že výši odměny advokáta určí podle ustanovení o mimosmluvní odměně, nestanoví-li zvláštní předpis jinak (k tomu srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 4. 2006, sp. zn. IV ÚS 763/05, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 21 Cdo 1348/2005).

Odměna advokáta (za poskytnutí právních služeb) jako jedna ze složek nákladů řízení může být smluvní nebo mimosmluvní. Pokud se odměna advokáta neřídí jeho smlouvou s klientem, řídí se ustanovením advokátního tarifu.

V posuzovaném případě nebyla odměna žalobkyně za poskytnutí právních služeb v intencích § 3 advokátního tarifu sjednána (smluvní odměna je ujednáním mezi advokátem a klientem o částce, za niž bude právní služba poskytnuta nebo o způsobu jejího určení), a proto se řídí ustanoveními advokátního tarifu o mimosmluvní odměně.

Výše mimosmluvní odměny se stanoví podle sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby a podle počtu úkonů právní služby, které advokát ve věci vykonal (§ 6 odst. 1 advokátního tarifu).

K otázce „ocenitelnosti“ předmětu poskytnuté právní služby se Nejvyšší soud vyjádřil již ve svém rozsudku ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 33 Odo 238/2001. Dovodil, že zásadním pro stanovení výše odměny za právní službu, kterou advokát pro svého klienta podle smlouvy poskytl, je určení tarifní hodnoty v návaznosti na posouzení, zda se služba týkala práva ocenitelného, či práva, jehož hodnotu nelze vyjádřit v penězích. Zastupoval-li advokát klienta v řízení o určení, zda tu je právní vztah nebo právo, považuje se za tarifní hodnotu částka 10.000,- Kč (§ 9 odst. 3 advokátního tarifu) pouze tehdy, jde-li o určení práva k věci penězi neocenitelné; jinak je namístě aplikovat § 8 odst. 1 advokátního tarifu. Jinými slovy řečeno ve věcech vyjmenovaných v § 9 odst. 3 písm. a/ a b/ advokátního tarifu lze tarifní hodnotu stanovit postupem podle § 8 odst. 1 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. a určujícím pro stanovení výše odměny za právní službu je posouzení „ocenitelnosti“ věci nebo plnění, resp. předmětu právního úkonu. Tento závěr se uplatní i v posuzovaném případě, kdy žalobkyně žalované zastupovala v řízení o určení, že jsou vlastníky nemovitostí, jejichž cena byla zjištěna znaleckým posudkem.

Z uvedeného vyplývá, že právní posouzení věci odvolacím soudem je nesprávné a že tudíž dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. byl uplatněn opodstatněně. Dovolací soud proto rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1 část věty za středníkem, odst. 2 věta první o. s. ř.

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležité odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)